

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของเรือนไทย - มอญ พฤติกรรมและความต้องการใช้พื้นที่ และแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเรือนไทย - มอญ ชุมชนบ้านม่วง จังหวัดราชบุรี โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ประชาชน ที่อาศัยภายในเรือนไทย - มอญ ชุมชนบ้านม่วง จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 หลังคาเรือน ซึ่งเรือนเหล่านี้ล้วนทรงคุณค่าทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มีอายุเรือนไม่ต่ำกว่า 100 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 แบบด้วยกัน คือ แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ และอีกกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน ที่พักอาศัยในชุมชนบ้านม่วง จังหวัดราชบุรี ซึ่งพักอาศัยในหมู่ 3 , หมู่ 4 และหมู่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์จำนวน 201 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่า ค่าร้อยละ สรุปผล เสนอเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนา

จากการวิจัยพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน บ้านม่วง ประชาชนในชุมชนคงดำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน เป็นที่พบปะสังสรรค์กัน ในการทำประเพณีและกิจกรรมทางศาสนาส่วนกัน ส่วนด้าน สาธารณูปโภค สาธารณูปการครบถ้วน แต่ยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควรต้องมีการปรับปรุงในบางส่วนพื้นผิวถนน คุณภาพของน้ำ ระบบการจัดเก็บขยะ

ด้านสภาพแวดล้อมของเรือน ไทย - มอญ ชุมชนบ้านม่วง จังหวัดราชบุรี ประชาชนส่วนใหญ่อยู่กันเป็นระบบเครือญาติ มีการพบปะสังสรรค์กันเป็นหมู่ในสวนบ้านใกล้เรือนเคียง ส่วนประเพณีการโกนจุก การบวช การแต่งงาน และงานศพ ใช้พื้นที่ภายในเรือนเป็นที่ประกอบพิธีเช่นเดิม

ด้านองค์ประกอบของเรือนไทย - มอญ พบว่ามีองค์ประกอบตามลักษณะผังพื้น 7 ส่วนด้วยกันส่วนประกอบทางด้านโครงสร้าง จะมีการปรับเปลี่ยนวัสดุ เนื่องจากความเสื่อมสภาพวัสดุตามอายุการใช้งานมีผลมาจากอุทกภัยทำให้อายุการใช้งานของวัสดุสั้นลงเกิดจากการกระทำของเจ้าของเรือนเองเนื่องจาก ความไม่รู้ ปัญหาขาดแคลนวัสดุและช่างที่ชำนาญงาน

ด้านพฤติกรรมการใช้พื้นที่พฤติกรรมส่วนใหญ่ในเวลากลางวันจะใช้พื้นที่ใต้ถุนเรือน เนื่องจากความโปร่งโล่ง ส่วนพฤติกรรมในเวลากลางคืนใช้พื้นที่โถงและชานเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกิจกรรมในห้องมีน้อยมาก

ด้านความต้องการใช้พื้นที่ เนื่องจากยุคสมัยเปลี่ยนไป ทำให้เจ้าของเรือนต้องการความสะดวกสบายมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน และความเป็นส่วนตัวมากขึ้น แต่ในความต้องการนั้นยังคงมีความเชื่อในเรื่องทิศการวางตำแหน่งของห้อง และความเชื่อในเรื่องประเพณี พิธีกรรมยังคงอยู่ แต่จะปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยมากขึ้นเท่านั้น

ด้านการอนุรักษ์และพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีความเห็นในการอนุรักษ์เรือนให้คงอยู่ แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องวัสดุที่หายากและมีราคาแพงและขาดช่างฝีมือทำให้เป็นอุปสรรคในการอนุรักษ์และพัฒนาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

The purposes of this research were to study the environment and the composition of Thai – Mon Houses, the behavior and the space requirement, and the guideline to conserve and develop the local architecture, Ban Muang community, Ratchaburi. The data was collected from 2 example groups. The first group was 10 households of people who live in Thai – Mon houses, Ban Muang community, Ratchaburi. These houses are value of local architecture and over than 100 years old. The observation and the interview were the methods we used for this research. Another example group was the people who live in Moo 3, Moo 4, and Moo 5 in Ban Muang community, Ratchaburi. Researching methods were the interviews from 201 people and to analysed the data in percentage. The result will be the guideline of conservation and development.

From the research, were found that Ban Muang community still conserve the traditional uniqueness. The temple was the centre of the community both mentally and religious activities. They have all the utilities and the public services, but with the low quality which needs to be improved such as the road surface, the quality of water supply, waste management system. The environment of Thai – Mon Houses, Ban Muang community, Ratchaburi. The people live in family. They have social activities among the neighbors. All the ceremony such as the first born welcoming ceremony, ordinate ceremony, wedding ceremony, and funeral ceremony still be arranged in the housing compound.

The Thai – Mon house was composed of 7 plans. The composition of the structure was always renovated due to the depreciation of materials. The flood made less duration of the materials. This problem causes by people that lack of knowledge, rights materials, and skillful mechanic.

Space requirement behavior. To be updated with the time, the house owner wanted to have more comfortable life. From the example group, they wanted the security in their life and property and more privacy. By the way, they still believe in the room setting and the layout that should follow the traditional believing. They still maintained the ceremony, but adapted it be more modern.

The conservation and development. The example group still has the opinion to conserve the traditional Thai – Mon house. The obstacle to conserve the houses are lacking of rare materials, high maintenance cost, and lacking of skillful machenic.